

Demonstratie van afdruklepels bestemd voor bijzondere gevallen *)

Onlangs kwam bij mij een dame, die tot dusverre een bovenstuk had gedragen. Daar de caoutchouk zeer dun en smal was, had een ingelegde gouddraad op den duur geen fractuur kunnen verhinderen en was, op welke wijze dan ook, het stuk in eenige deelen gebroken, waarna een der tusschenliggende stukjes was verloren geraakt, zoodat ik geen kans zag „ohne weiteres” tot reparatuur over te gaan. Ik besloot een nieuw stukje te maken, wat patiënte goed vond, alleen opperde zij het vermoeden omtrent de moeilijkheid, die allicht bij 't afdruknemen zou optreden, daar dit vroeger eveneens het geval was geweest, aangezien zij beweerde in 't bezit te zijn van zeer gevoelige slijmvliezen, reden waarom ook de afmetingen van het reeds gedragen stukje zoo gering mogelijk waren gemaakt. Nauwelijks had ik dan ook de afdrukmasse in den mond gebracht of de bekende verschijnselen traden op. Na het penseelen van een 10 % cocaine solutie was de toestand iets verbeterd, maar toch de afdruk nog niet correct. De patiënte werd door dit experimenteeren zoozeer ontstemd, dat zij beslist weigerde zich aan nog een poging te onderwerpen, zoodat ik haar tegen een anderen tijd terugbestelde.

Ik besloot nu een afdruklepel te maken, die slechts zoo kort mogelijk in den mond zou behoeven te zijn en voor

*) Gehouden in de Vergadering der N. T. V. Zaterdag 8 Februari 1896 door den heer T. C. A. BÖLGER.

dit doel gelegenheid moest bieden tot het doorlaten van een stroom koud water.

Naar den onvolkomen afdruk, dien ik had verkregen, werd met spence-metaal een model gegoten en dit laatste ingegipst in het onderdeel van een cuvette behoorende bij de pers naar Kahnd.

Op dit onderste cuvette-deel pasten twee afzonderlijke bovenstukken. In het eerste bovenstuk werd op de gewone wijze het spence-negatief gegoten. Daarna werd dit bovenstuk ter zijde gelegd en op het spence-positief in de onderste cuvette-helft met godiva een laagje gemodelleerd. Naar dit positief, plus laagje godiva werd nu in de tweede bovenste cuvette-helft een tweede spence-negatief gegoten.

Toen werd (na verwijdering van het laagje godiva) eerst een plaat van nieuwzilver geperst met behulp van het eerst gewonnen negatief en daarna door middel van het tweede negatief een plaat, waarbij de reeds verkregen plaat op het model was blijven liggen.

De beide geperste platen vormden nu de dubbele bodem van den afdruklepel, terwijl de ruimte tusschen hen beide ongeveer zoo groot was als het vroeger aanwezige laagje godiva.

In den voorwand van de buitenste lamelle werden nu twee gaten gesneden, bestemd tot opname van de buisjes, waardoor het water aan- resp. af moest vloeien en de buisjes benevens de platen aan hun rand door tinsoldeer aan elkaar verbonden. Een stuk nieuw-zilver, naar boven eenigszins concaaf gebogen om het weerstandsvermogen te vergrooten, werd aangebracht om als steel te dienen tijdens het afdrucken.

De speekselomp was het middel om uit een hoogstaand reservoir koud water door den lepel te doen vloeien. Deze inrichting in vereeniging met een 10 % cocaïne penseeling op de slijmvlieszen, deed mij er in slagen den verlangden afdruk te verkrijgen.

II.

Het tweede geval betrof een bejaarde dame, bij wie in onder- en bovenkaak beide nog slechts een 3 à 4-tal tanden en kiezen waren overgebleven, die alle bij gebrek aan antagonististen sterk verlengd waren, zonder echter heel los te staan en die bovendien zóó ongunstig stonden, dat het bewegen van den lepel *naar* en *uit* zoowel als ook *in* den mond zeer bemoeilijkt werd.

Daar mijn voorraad afdruklepels geen geschikt exemplaar voor dit geval aanbood, besloot ik er een te maken.

Men neemt een afdruk meer of minder nauwkeurig en giet hiernaar een gipsmodel. Op dit model modelleere men een laagje was, voorstellende de dikte van de laag godiva, die zich in den lepel zal bevinden als deze den mond verlaat. Snijdt men nu van deze was juist zooveel weg, dat de snijvlakte der tanden blootkomt, dan zal de lepel later bij 't aandrukken nooit de slijmvliezen kunnen weg persen, daar de bodem er van op de tanden blijft rusten en er zodoende steeds een laagje afdrukmasse tusschen lepel en kaak blijft. Wil men niet dat tanden den lepel aanraken, dan modelleere men op de snijvlakte één laagje was, overal elders echter twee. Deze waslaag wrijve men in met talkpoeder om te voorkomen, dat ze vastkleeft aan de volgende wasplaat, die er op wordt gedrukt en die de schaal van den afdruklepel moet voorstellen. Deze plaat voorziet men van een eveneens in was gemodelleerden steel, waarop men desverkiezende de initialen van den patient kan insnijden.

Nu neemt men een reep stevig papier, vormt die tot een ring en plaatst dezen op de gipstafel. Deze ring vulle men half met gips, waarin het wasmodel van den lepel zoover wordt gedrukt, dat alleen het bovenvlak vrij blijft. Als het gips hard is, voorziet men het blok van een paar

gleuven, teneinde den hierna te gieten tegenvorm te doen vastliggen. Als isoleerlaag gebruikt men talk, olie, zeep of iets anders.

Nu giet men in de bovenste helft van den papieren ring gips, die met een of andere stof b.v. fuchsine is gekleurd. Na het hardworden van deze gipslaag is het niet moeilijk de twee helften van den vorm te scheiden, vooral na dompeling in kokend water. De was wordt door heet water verwijderd.

Voor men nu tot het gieten van den lepel overgaat, dient men wel zeker te zijn, dat de gips absoluut droog is, daar anders de waterdamp die zich bij 't invloeien van het heete metaal ontwikkelt, dit laatste licht doet rondspatten. Het is ook goed om een paar fijne afvoerkanaaltjes in de gips te snijden, waardoor de lucht kan ontwijken tijdens het gieten.

Wenscht men dat de afdruklepel zeer mooi uit den vorm zal komen, dan houde men vóór het gieten de gipsblokken met hun binnenzijde boven de rook van brandend hars.

Als gietmateriaal kan men gebruiken zink of het modelmetaal van Gartrell. (Dit metaal is zeer aan te bevelen voor hen, die hun metaalplaten door hameren verkrijgen, wegens het slechts minimale inkrimpen en het geringe gevaar voor scheuren tijdens het hameren.)

Men plaatst den gipsvorm vertikaal b.v. in een bankschroef en giet het metaal in het voor dit doel gesneden toevoerkanaal.

Dergelijke lepels hebben mij reeds eenige keeren uit de verlegenheid geholpen en de onkosten van het aanschaffen van nieuwe lepels doen vermijden, wat vooral in een jeugdige praktijk een voorname factor is.

